

Ora Ĵurnalo

ĴURNALO, KIU NE APERAS ĈIUTAGE, SED LEGBLAS ĈIUTAGE

Numero 75, Aŭgusto 2024

Hotell Eggers.

Magazino por kulturo kaj plezuro

Bonvolu viziti nian retpaĝon:

www.esperanto-gbg.org

Enhavo

Enhavo.....	2	La kolektanto de memor(aĵ)oj, <i>Lenke Szász</i> ..	14
Pri Ora Ĵurnalo.....	2	Ŝpari aŭ forĵeti?.....	15
Espeporko meditas.....	3	Spara eller slänga?	15
Norvegaj poemoj.....	3	Lilioj kaj aliaj floroj de Raita Pyhälä	16
La fiera gotenbarga hotelo en Drottningtorget	4	Floroj kiel simboloj por politikaj partioj en Svedio.....	16
Det stolta göteborgshotellet på Drottningtorget	4	Pliaj rakontoj lige al Visingsö	17
"Buterpana bubo"	5	Glada, <i>Renate Säfström</i>	19
Smörgåsnisse.....	5	Milvo, <i>Renate Säfström</i>	19
Ĉu kasisto pri alkoholaĵoj, Ebba Eggers, fantomas en la hotelo?	7	Ŝerco, <i>Josef Kříž</i>	19
Spökar spritkassörskan Ebba Eggers på hotellet?	7	Tatjana AUDERSKAJA.....	20
Antaŭsomera memoro.....	8	Mirinda aŭtuno	20
Ett försommarminne.....	8	Ĉu vi memoras la revuon La Hirundo kies redaktoro estis Kajsa Hansen, Upplands Väsby?.....	20
Malfrusomeraj hajkoj.....	8	Dio kreis la simion kaj diris al ĝi.....	21
Vizito el Norvegio	9	Pri la sankta Brigito laŭ jardatoj.....	22
Debato: Ellaboru komunan lingvon en Nordio.....	11	Esperantokurs för nybörjare planeras till hösten i Göteborg.....	25
Debatt: Utarbeta ett gemensamt språk i Norden	11	Kursoj ktp en Greziljono, Francio.....	26
La Esperantotago, 26 julio en la Lingvokafejo, Gotenburgo.....	12	BET-59: La unua informilo pri BET 2025	26

Pri Ora Ĵurnalo

Ora Ĵurnalo estas eldonata de Esperanto-Societo de Gotenburgo por subteni la esperantobibliotekon en Stannum, Östadsvägen 68.

Redaktantoj: Siv Burell, 070-721 34 79, siv.burell@gmail.com kaj Ingegerd Granat, 073-502 53 32, ingegerd.granat@gmail.com. Fina paĝaranĝo: Andreas Nordström, arendsian@hotmail.com.

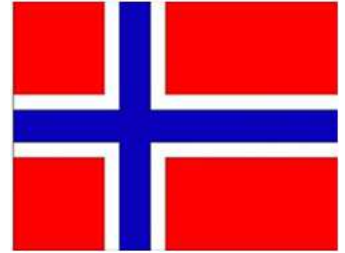
Limdato por manuskriptoj estas la 1:a en ĉiu monato. Ni deziras kontribuaĵojn pri kulturo, naturo, lingvo, vivstilo, sano, manĝaĵo kaj rakontoj en diversaj temoj.

Legu pri sankta Brigito en p. 21.

Espeporko meditas

- ❖ Claude Rouget, la redaktoro de Norvega Esperantisto venis al Gotenburgo post ferio en Francio. I.a. ni diskutis kunlaboron, ekz. pri komuna revuo kun sekcioj de Danio, Norvegio, Finnlando kaj Svedio? Kion vi pensas pri tio? Eble la *Finn-Skandinavia Revuo*?
- ❖ Birdoj troviĝas en Ora Ĵurnalo – en tiu ĉi numero – la **milvo**. Floroj ankaŭ havas lokon, aparte se ili venas de Raita Pyhälä (Saliko). Ŝiaj bildoj donis al mi la ideon raporti pri "politikaj floroj", floroj, kiuj donas karakteron al la diversaj partioj.
- ❖ Vizitanto al Gotenburgo, forlasinte la fervojan stacidomon, tuj vidos grandan hotelon kun la nomo Eggers. Se vi planos tranokti tie, demandu pri la ĉambro en kiu Ebba Eggers fantomas – kaj vi neniam forgesos la glorhistorian hotelon!
- ❖ Memorinte Visingsö, mi trovis en Facebook artikoleon pri Ebba Brahe, interesa virino, kiu vendis pli da fero ol la leĝoj permesis al ŝi.
- ❖ Lenke Szász el Rumanio skribas pri la diferenco inter *kolektantoj* kaj *forĵetantoj*. Al kiu kategorio vi apartenas?
- ❖ La Hirundo estas iama papera revuo, eldonita dum kelkaj jaroj en Svedio. La

redaktoro Kajsa Hansen havis multajn interesajn ideojn. La numero, kiun mi elektis, havas interesan legendon. Viroj, protestu kontraŭ la konkludo de la legendo!

- ❖ Gotenburgo provas logi komencantojn al kurso en Redbergsskolan.
- ❖ Greziljono, Francio, logas pri kursoj en malnova kastelo. BET – Baltiaj Esperanto-Tagoj – jam anoncas pri la kunveno en Litovio en 2025. Kiam oni decidas lerni Esperanton, oni devas scii kie oni povas poste praktiki la lingvon. Bonas kontakto kun alilandanoj.
- ❖ Dum la Esperanto-tago ni ja parolis kun la gastoj en la Lingvokafejo. Ni komencis pri la demando – "Ĉu vi scias kial ĉi tiu loko estas nomita Esperanto-platsen?" La plejparto volas scii. Post mallonga historia klarigo ni povis paroli pri la lingvo kaj disdoni la broŝurojn kun la afiŝo pri la Esperanto-tago sur la unua flanko kaj la historio de la Esperantoplatsen – mallonge – sur la alia – ĉio en la sveda. Ni ne estis preparitaj ke estis ankaŭ gastoj el Usono kaj Britio. Por la venonta jaro... ĉu ni ankaŭ kopiu la informon angle??? Kion vi pensas?
- ❖ Ĝis septembro! /Siv

Norvegaj poemoj

Ĉiuj novaj okazaĵoj,
sciu, estas malnovaĵoj

libere laŭ Arnulf Øverland

El polvo vi venis, polvo vi fariĝos
tion vi ĉiam komprenis,
sed amiko, vi estas eterne libera,
tra la polvo la spirito promenis.

libere laŭ Alf Larsen

La fiero gotenbarga hotelo en Drottningtorget

Det stolta göteborgshotellet på Drottningtorget

de Ingegerd Granat

La hotelo malfermiĝis en 1859 kiam la stacidomo estis konstruita kaj ĝi estis tiam nomita Järnvägshotellet. Vojaĝantoj ja devis havi aliron al tranokta loĝejo. Poste en 1876, la nomo estis ŝanĝita al hotelo Christiania kaj nur en 1879 estis dungita Emil Eggers, kiu transprenis administradon en 1883.

Oni rakontas, ke per penega laborado kaj tre persista laboro, ne sen malsukcesoj kaj malfacilaĵoj, Emil Eggers povis inaŭguri la hotelon sub sia propra nomo, en 5 novembro 1894.

Kaj nun sekvas ekscita tempo en la historio de la hotelo:

En 18 aŭgusto 1886, la opoziciaj pentroartistoj de la tempo kolektiĝis sub la gvidado de Anders Zorn ĉe la hotelo kaj formis "Konstnärsligebundon" (la Ligo de artistoj). Tio estis protesto kontraŭ "Konstakademio" (la Artakademio) en Stokholmo.

En 1921, Emil estis sekvita de sia filo Axel, kiu edziĝis kun la kasistino pri alkoholaĵoj en la hotelo. Ŝia nomo estis Ebba Eggers.

Hotellet malfermiĝis en 1859 kiam la stacidomo estis konstruita kaj ĝi estis tiam nomita Järnvägshotellet. Resandoj bezonis havi aliron al tranokta loĝejo. Poste en 1876, la nomo estis ŝanĝita al hotelo Christiania kaj nur en 1879 estis dungita Emil Eggers, kiu transprenis administradon en 1883.

Det berättas, att genom slit och mycket tråget arbete, ej utan motgångar och besvärligheter, kunde Emil Eggers inviga hotellet, under sitt eget namn, den 5:e november 1894.

Och nu följer en spännande tid i hotellets historia:

Den 18/8 1886 samlades de oppositionella, dåtida konstnärerna under Anders Zorns ledning på hotellet och bildade "Konstnärsligebundon". Detta var en protest mot Konstakademien i Stockholm.

År 1921 efterträddes Emil av sonen Axel som gift sig med spritkassörskan på hotellet. Hon hette Ebba Eggers.

Kungligheter har också bott på hotell Eggers.

Reĝfamilianoj ankaŭ tranoktis en hotel Eggers.

Princo Bertil kaj Lilian Craig estas ekzemplo. Ili ĉiu luis ĉambron sur la teretaĝo kaj tiuj ĉambroj hodiaŭ estas nomitaj la loĝejo de la princo kaj havas ĉambronumeron 125.

Estis pli da problemoj kun aliaj noblaj gastoj tiutempe.

Kiam la germana ministro Wied luis ĉambrojn, oni postulis ke la hotelo levu svastikajn flagojn sur siaj flagstangoj. Axel Eggers ne volis fari ĉi tion. Sed li elpensis rimedon, li havis ĉiujn flagstangojn malmuntitaj kaj senditaj por repentrado dum la vizito de la germana ministro.

Rusaj rifuĝintoj, antaŭ kaj post la revolucio, loĝis ĉi tie.

Ankaŭ spionoj kaj agentoj luis ĉi tie dum la dua mondmilito.

La edzino de Axel Eggers, Ebba Eggers, mortis en Germanio en aviadilakcidento la 12an de februaro 1948.

Estis la aviadilo *Douglas DC3* kiu falegis sur la teron. La tuta aviadilano kaj pluraj pasaĝeroj perdis sian vivon ekster Frankfurto.

Eble oni devus elekti pli pozitivajn eventojn kaj tiam mi pensas pri la verkistino Viveca Lärn, kiu foje havis libroeldonan eventon en la hotelo.

Vere tio certe estis plumo en la ĉapelo por hotelo Eggers.

Hodiaŭ oni povas esti bonvena ĉe "After Work" (Post laboro) kaj oni eĉ povas testi absinton, oni servas duonan glason kun du sukerkuboj. Se ĉi tio ne konvenas al vi, vi povas testi ostrojn kun ĉampano la duan sabaton de ĉiu monato.

Prins Bertil och Lilian Craig är ett exempel. De hyrde varsitt rum på bottenvåningen och dessa rum kallas idag för prinsens gemak och har rumsnummer 125.

Det var mer problematiskt med andra nobla gäster på den tiden.

När den tyske ministern Wied skulle hyra rum krävdes det att hotellet skulle hissa hakkorsflaggor på sina flaggstänger. Detta ville inte Axel Eggers göra. Men han fann på råd, han lät montera ner alla flaggstänger och skicka dem på ommålning under den tyske ministerns besök.

Ryska flyktingar, före och efter revolutionen, har bott här.

Det har även spioner och agenter under andra världskriget gjort.

Axel Eggers hustru Ebba Eggers omkom i Tyskland i en flygolycka den 12/2 1948.

Det var en Douglas DC3C som slog i backen. Hela besättningen och flera passagerare misste livet utanför Frankfurt.

Kanske ska man välja mer positiva händelser och då tänker jag på Viveca Lärn som vid ett tillfälle hade bokrelease på hotellet.

Det måste ju verkligen ha varit en fjäder i hatten för hotell Eggers.

Idag kan man vara välkommen på "After Work" och man kan till och med prova absint, det serveras ett halvt glas med två sockerbitar. Skulle inte detta passa kan man prova ostron med bubbel andra lördagen i varje månad.

"Buterpana bubo" – Smörgåsnisse

– memoro kiun Björn Lansinger havas ekde frua juneco.

**Meditadoj el
"Buterpana bubo perspektivo"**

– ett minne som Björn Lansinger har sedan tidig ungdom.

**Betraktelse från ett
"smörgåsnisseperspektiv"**

Kiel iu, kiu kreskis en la 60-aj jaroj, ni havis la ŝancon fari profesian staĝon dum la mezlernejo. Miaj gepatroj volis, ke mi ekzercu en iu "nobla" profesio kiel inĝeniero aŭ advokato, sed mi finiĝis kiel buterpana bubo ĉe la Hotelo Eggers en Gotenburgo. Kiel "buterpana bubo", mi estis la plej malalta en la restoracio-hierarkio sub la ĉefservisto kaj la ceteraj kelneroj.

En la komenco, la taskoj konsistis el aranĝo de la tablo kaj forigo de lavotaj vazoj, kaj oni estis konstante atentata.

Iom post iom mi leviĝis tra la rangoj kaj partoprenis en prizorgado de kafo kaj servado de la kuketoj.

La etoso en la restoracio de Egger estis solena, ĉar la laboro okazis sub kristalaj lustroj kaj sur belaj tapiŝoj inter fajne aranĝitaj tabloj kun ĉarma porcelano kaj arĝentaj manĝiloj sur blankaj tablotukoj. Deviga vesto por la buterpana bubo estis nigraj ŝuoj, nigra pantalono kaj mallonga blanka kelnera jaketo, kiu foje ne estis tiel blanka, kiam kelnero "okazis" renkonti min en la turnpordo, kiam mi portis pleton de lavotaj vazoj.

En tiu mondo, homoj ne tiom konsciis pri "nobelaro", aŭ kiom famaj la gastoj estis, sed ĉar Gotenburgo povas esti konsiderata grandurbo, estis gastoj kiel ebraj komercistoj kaj gastoj de altaj postenoj en la ŝipkompanioj kaj ŝipkonstruadoj. Mi verŝajne surtabligis kafon al Dan-Axel kaj Ann-Ida Broström. Post kiam ili alvenis en Rolls Royce kaj formaniĝis luksan tagmanĝon.

Ĉiaokaze, en la komenco mi estis nervoza kaj verŝis kafon ĉi tie kaj tie, sed neniam sur aŭ super iu gastoj. Entute mi spertis la laboron ekscita kaj multrilate eduka, kaj ĝi funkciis kiel ekzemplo de gastamo kaj servado kaj ankaŭ kiel ekzemplo de bona laboro.

Mi ne memoras la salajron, sed ĉefservisto meze de la 60-aj jaroj enspezis ĉirkaŭ

Som uppvuxen på 60-talet fick vi under högstadiet möjlighet till yrkespraktik. Mina föräldrar ville att jag skulle praktisera inom något "fint" yrke såsom ingenjör eller jurist men jag hamnade som smörgåsnisse på hotell Eggers i Göteborg. Som smörgåsnisse var man lägst i restauranghierarkin under hovmästare och servitörer.

I början bestod uppgifterna i dukning och bortplockning av disk, och man var ständigt påpassad.

Efterhand steg jag i graderna och deltog i underhåll av kaffe och servering av kakorna.

Atmosfären inom Eggers restaurang var högtidlig, då servicen rörde sig under kristallkronor och på vackra mattor mellan fint dukade bord med tjugigt porslin och silverbestick på vita dukar. Påbjuden klädsel för smörgåsnisse var svarta skor, svarta byxor och kort vit servitörsjacket, vilken ibland inte var så vit då någon servitör "råkade" möta en i svängdörren när jag bar på en bricka med disk.

I den världen var man inte så medveten om "namn", eller hur kända gästerna var, men eftersom Göteborg får betraktas som grosshandlarstad så fanns gäster som rusiga köpmän och gäster från höga befattningar inom rederi- och varvsindustri. Jag har kanske säkert serverat Dan-Axel och Ann-Ida Broström kaffe. Efter det att de anlät i en Rolls Royce och inmundigat en lyxig lunch.

Oavsett, så var man i början nervös och spillde kaffe här och var, men aldrig på eller över någon gäst. På det hela taget upplevde jag det som spännande och på många sätt lärorikt, både som till exempel gästbemötande och service samt som arbete.

Lönen kommer jag inte ihåg, men en hovmästare i mitten på 60-talet tjänade ca 2000 kr per månad och en smörgåsnisse minst hälften av detta. Något måste jag ha gjort bra eftersom jag senare fick feriejobb som "nisse".

2 000 SEK monate kaj buterpana bubo almenaŭ duonon de tio. Mi certe faris ion ĝuste ĉar mi poste ricevis ferian laboron kiel "buterpana bubo".

Rapide mi skribaĉis post fosado profunde en 50-jaran memoron laŭ peto de sinjorino Granat.

Ĉu kasisto pri alkoholaĵoj, Ebba Eggers, fantomas en la hotelo?

de Ingegerd Granat

Malicaj langoj diras eĉ hodiaŭ, ke Ebba Eggers amtrompis la tiaman posedanton Axel Eggers. Ŝi faris tion ĉar ŝi sentis ke mono, riĉaĵo kaj honoro estas eble gajni. Krome, estas atestite, ke ŝi nomis la hotelon "ŝia".

La hotelmanaĝero Jessica Vialleton rakontas al vespergazeto ĉi tie en Gotenburgo, ke kaj gastoj kaj kunlaborantaroj sentis la ĉeeston de Ebba Eggers.

Ekzemplo estas kiam unu el la purigistinoj ricevis iom da ŝoko kiam ŝi venis en ĉambron, kiun ŝi pensis esti malplena kaj tamen blankhara maljuna sinjorino estas sidanta sur seĝo. La purigistino iras por kontroli siajn

Snabbt ihoprafsat efter att ha grävt djupt i ett 50-årigt minne på förfrågan av fru Granat.

paperojn kaj notas ke la ĉambro devas esti malplena. Poste ŝi reeniras, kaj tiam la ĉambro estas malplena. Tiu purigistino neniam volis viziti tiun ĉambron denove.

La hotelestrino Vialleton ne volas kredi je iuj fantomoj, sed ŝi mem renkontis tre strangan inan personon pri kiu ŝi sentis dubon.

Kiu scias, vi ne scias, mi ne scias, ni ne scias, neniu scias ...

Spökar spritkassörskan Ebba Eggers på hotellet?

av Ingegerd Granat

Elaka tungor säger än idag att Ebba Eggers "sol och vårade" den dåvarande ägaren Axel Eggers. Det gjorde hon för att det kändes som om det fanns pengar, rikedom och ära att vinna. Dessutom vittnas det om att hon kallade hotellet för "sitt".

Hotellchefen Jessica Vialleton säger till en kvällstidning här i Göteborg, att både gäster och personal känt av Ebba Eggers närvaro.

Ett exempel är när en av städerskorna fick en smärre chock när hon kom till ett rum som hon trott skulle vara tomt och där sitter ändå en vithårig äldre dam i en stol. Städerskan går och kontrollerar sina papper och konstaterar att rummet skulle vara tomt. Då går hon in igen, och då är rummet tomt. Den städerskan ville aldrig mer besöka det rummet.

Hotellchefen Vialleton vill inte tro på några spöken men har själv mött en mycket udda kvinnoperson som hon kände sig tveksam för.

Antaŭsamera memoro

de Ingegerd Granat

Ĉiujare okazas en Gotenburgo, la kur-rondiro ĉirkaŭ la urbo. Ĉi-jare la vetkuro komenciĝis la 18-an de majo 2024, je 13h00.

Tiutage estis vere varmege kaj tasoĵ mankis ĉe la fluida kontrolo ĉe Götaplatsen kaj multaj partoprenantoj ne povis elteni la varmegon kaj devis esti enhospitaligitaj.

Sed nia amiko **Nils Tarring**, kiu ĝojigas multe da homoj dum tri jaroj, aliĝis kaj batalis "por tri" ĉi-jare. Li ĉiam aperas en strangaj kurantaj vestaĵoj kiel kostumo kaj kravato, kiel hotelportisto kun granda lito kaj ĉi-jare li aperas en la varmege en tri ekzempleroj!

Li kreas multe da ĝojo kaj antaŭĝojo survoje kaj kontribuas kun iom da reklamado por la hotelo Radisson Blue, kie li laboras.

Imagu, se pli da homoj povus esti iom pli amuzaj en ĉiuj kuntekstoĵ!

Ett försommarminne

av Ingegerd Granat

Varje år går det av stapeln i Göteborg, Göteborgsvarvet. I år gick loppet av stapeln den 18 maj 2024, klockan 13.00 e.m.

Den dagen var det verkligen varmt och muggar fattades på vätskekontrollen på

Vem vet, inte du, vem vet, inte jag, vi vet ingenting idag ...

Götaplatsen och en hel del deltagare klarade inte hettan och fick sjukhusvårdas.

Men vår vän **Nils Tarring**, som glatt så många under tre år, var med och kämpade "för tre" i år. Han har ju alltid dykt upp i udda löparkläder som kostym och slips, som hotelportier med en stor säng och i år dyker han upp i värmen i tre exemplar!

Mycket glädje och förväntan skapar han längs vägen och lite reklam bidrar han med till Radisson Blue där han arbetar.

Tänk om fler kunde vara lite roligare i alla sammanhang!

Malfrusomeraj hajkoj

Mallonga pluvo
kaj tuj homoj ĵetas
kion ajn super la kapon

Otsuyū

Kiel trankvile –
la cikada muziko
trapenetras la rokojn

Bashō

Vizito el Norvegio

Maldekstre Jesper Berglund, dekstre Claude Rouget.

Okazis ke mi pensis tiele: Kial ni ne per Ora Ĵurnalo havas pli da kontaktoj kun Nordio? Jes, Raita Pyhälä ja ofte skribas pri Finnlando kaj Torben Svendsen de tempo al tempo sendis artikolon el Danio..... sed Norvegio?

Nun ni havas kontakton kun la magazino Norvega Esperantisto kaj Claude Rouget el Tromsö. Bonege! Claude eĉ vizitis nin kelkajn tagojn survoje de ferio en Francio al laboro pri Norvega Esperantisto kune kun Bård Hekland en Oslo.

La 17an de julio Jesper Berglund kaj mi renkontis Claude en la stacidomo de Gotenburgo. Unue ni iris al Gråbo por lunĉo,

Poste ni iris al Nääs por vidi la malnovan slojdseminarion. Ambaŭ viroj estas instruistoj. Ambaŭ interesigās pri historio kaj politiko.

Ni spektis la sinjordon, kiun Selma Lagerlöf ofte vizitis, ĉar tie ŝia amikino Sofie Elkan havis someran loĝejon.

Iam somere estis teatraĵoj kun "Selma" sidanta ekster la sinjordomo kaj "Nils Holgersson" vaganta kun ansero en la manoj. Jes vere viva, vigla ansero ĝi estis. Ĉu Nils sukcesis teni la grandan birdon? Jes, plejofte.

La popoldansteamo, al kiu mi iam apartenis, rolulis kaj dancis kaj simplajn "farandol-dancojn" (manenmane por igi longan "serponton") kaj komplikajn dancojn el la 18a jarcento, fine ankaŭ folklorajn dancojn de la 20a jarcento. En unu ĉapitro de *La Mirinda vojaĝo de Nils Holgersson* Selma priskribis kiam instruisto kun sia klaso venis al la sinjordomo, por kantante kuraĝigi la sinjoron, kiu

estis tre malsana. Sen kuraĝigo de eta Nils Holgersson la instruistino neniam venus ... ŝi estis tre modesta kaj timema.

Nepris ke Jesper kaj Claude vidu la bibliotekon en Stannum. Aparte la stelaj moneroj kaptis ilian intereson kaj ankaŭ libroj en aliaj konstruitaj lingvoj – volapük, mondial, interlingua, kaj Ido.

Kongahälla iam estis la plej grava norvega urbo – almenaŭ dum la 12a jarcento. Kiam oni nuntempe volas vidi kio restas el la vikinga urbo, la GPS gvidas al komerca centro en Kungälv. Kelkajn kilometrojn ekster Kungälv, en la kamparo tamen estas ebena kampo inter iama monaĥejo

sur monteto kaj la rivero. Tie oni per fosado trovis multajn restaĵojn de la vikinga urbo. En la monto estas tri informtabuloj, ne tre freŝaj. Ĉu la administraĵo de Kungälv ne volas logi turistojn al Kongahälla? Verŝajne ne, ĉar mankis ŝildoj laŭlonge de la vojo.

Claude studis unu el la ŝildoj. Sur la dekstra bildo li levas la brakojn ... "Ho, mi trovis unu el la fundamentaj ŝtonoj de la monaĥejo!"

Foto: Ronja Wigertz

Pli facile estis trovi la kastelon de Bohus. Ekde ĝia fondiĝo en 1308 ĉi tie okazis 14 perfortaj sieĝoj. Nuntempe, la fortikaĵo estas populara celloko kaj nomumita kiel unu el la sep mirindaĵoj de Västra Götaland. La fortikaĵo de Bohus bonvenigas vin al gvidataj vizitoj.

En Drottningtorget atendis nin **Helfrid Karlsson**. Je la 2a posttagmeze ni devis esti en Esperantoplatsen, se esperantisto, al kiu Claude sendis mesaĝon, estus tie.

Survoje tien ni vidis **Kronhuset** (la krondomo), unu el la la plej bone konservitaj malnovaj ne religiaj konstruaĵoj en la urbo. Ĝi estis konstruita en 1654. Nur la rezidejo estas kelkajn jarojn pli aĝa ol Kronhuset.

En la domo estis ekspozicio, historia, arta kaj ec ŝerca.

Se vi volus esti princo por por momento, bv. sidiĝi en la reĝan fotelon kaj surmetu la kronon. Helfrid helpis "nian princon" pri la krono.

En la Lingvokafejo sur Esperantoplatsen ni ne trovis la esperantiston, sed nian malnovan esperanto-flagon kaj dosierujon kun malnovaj esperantobildoj.

Por la tabla flagstango la flago estas tro granda kaj volas gliti malsupren.

Mi havis alian flagon kun la ĝusta grandeco en mia mansako kaj ni ŝanĝis la flagojn. Nun ĝi estas pli freŝa en bona tempo por la Esperantotago la 26:an de julio. Ni renkontiĝos tiun daton ĝuste en la Lingvokafejo!

Ni esperas ke la kontaktoj kun Norvegio daŭriĝu! **Ora Ĵurnalo** certe trovis kunulon en la **Norvega Esperantisto**.

Do, dankon pro via vizito Claude, kaj bonvenon al ni denove!!!! / Siv

Debato: Ellaboru komunan lingvon en Nordio

Debatt: Utarbete ett gemensamt språk i Norden

Bildo: Henrik Montgomery

Ĉi tio estas debatkontribuo. La verkistoj respondecas pri la opinioj.

Svedoj, norvegoj kaj danoj povas kompreni unu la alian kun malmulte da peno, dum ili ĝenerale ne komprenas la islandan, skribas Per Andersson.

En la nordiaj landoj, ekzistas unika kompreno de lingvo trans limoj. Sed ĝi ĉiam pli malboniĝas kaj ne malofte nordianoj nun ŝanĝas al la angla, kiam ili devas paroli kun iu el najbara lando. Svedoj, norvegoj kaj danoj povas kompreni unu la alian kun malmulte da peno, dum ili ĝenerale ne komprenas la islandan kaj feroan.

En Finnlando parto de la populacio havas la svedan kiel gepatran lingvon, kaj la sveda edukado estas deviga ankaŭ por la resto.

En Islando, Feroaj insuloj kaj Gronlando multaj homoj povas paroli tion, kion oni kutime nomas la skandinava, kiu por la plimulto estas speco de la dana kiu prononcata pli kiel ĝi estas skribita ol parolata kaj tiel iĝas klara kaj komprenebla por aliaj nordianoj.

Detta är ett debattinlägg. Skribenterna svarar för åsikterna.

Svenskar, norrmän och danskar kan förstå varandra med lite ansträngning, medan de i allmänhet inte förstår isländska, skriver Per Andersson.

I Norden finns en unik språkförståelse över gränserna. Men den blir allt sämre och inte sällan övergår nordbor numera till engelska när de ska tala med någon från ett grannland.

Svenskar, norrmän och danskar kan förstå varandra med litet ansträngning, medan de i allmänhet inte förstår isländska och färöiska.

I Finland har en del av befolkningen svenska som modersmål och svenskundervisning är obligatorisk även för övriga. På Island, Färöarna och Grönland kan många tala vad som brukar kallas skandinaviska, som för de flesta är ett slags danska som uttalas mer som det skrivs och därmed blir tydligt och begripligt för övriga nordbor.

Vissa språkvetare anser att svenska, norska och danska är ett gemensamt språk med de tre som dialektgrupper. Detta språk brukar

Kelkaj lingvistoj kredas ke la sveda, la norvega kaj la dana estas komuna lingvo kun la tri kiel dialektogrupoj. Ĉi tiu lingvo ankaŭ estas kutime nomita **skandinava** aŭ kontinenta nordia. Konsideri ilin anstataŭe kiel tri malsamajn lingvojn sekvas el la politika divido en ŝtatojn, ene de kiuj apartaj skribaj lingvoj formiĝis kaj kontribuis al lingva unuiĝo ene de naciaj limoj. La norvega havas du skribajn lingvojn aŭ tiel nomatajn celformojn: bokmål, kiu baziĝis sur la dana skriba lingvo, kaj nynorsk, kiu estis konstruita surbaze de la norvegaj dialektoj.

La **norena** estis la komuna lingvo en la nordiaj landoj ĝis la Mezepoko. Kun la dissolvo de la Kalmar-unio, kiu signifis dividon en danan kaj svedan potencojn, kun la samtempa Reformacio, du skribitaj lingvoj en la nordia regiono – la dana kaj la sveda – estis solidigitaj per du malsamaj bibliaj tradukoj.

El la Lingvodefendo, 30 julio 2024 /Siv

oksa kallas **skandinaviska** eller fastlandsnordiska. Att i stället betrakta dem som tre olika språk följer av den politiska uppdelningen i stater, inom vilka särskilda skriftspråk tagit form och bidragit till språklig uniformering inom nationsgränserna. Norskan har två skriftspråk eller så kallade målformer: bokmål, som utgått från det danska skriftspråket, och nynorsk, som konstruerats utifrån de norska dialekterna.

Fornnordiska var gemensamt språk i Norden in på medeltiden. I och med Kalmarunionens upplösning, som innebar en uppdelning på en dansk och en svensk maktsfär, och den i tiden sammanfallande reformationen befästes två skriftspråk i Norden – danska och svenska – genom två olika bibelöversättningar.

Från Språkförsvaret, 30 juli 2024 /Siv

La Esperantotago, 26 julio en la Lingvokafejo, Gotenburgo

Entempe por celebri la Esperantotagon Margareta kaj Andreas revenis post restado en Vadstena. Bone! Ili intencas skribi artikolon pri la sanktulino Birgitta, kiu fondis la monaĥinejon en Vadstena.

La oficiala afiŝo pri La Esperanto-tago, eldonita de UEA, ni kompletigis per informo pri la Esperantoplaco kaj disdonis al la vizitantoj de la Lingvokafejo. La plejparto ja volis scii kial la placon ricevis la nomon la **Esperanto-placo**.

Jen Margareta, Andreas, Arne, Alem, Janne kaj Jan.

Alem el Eritreo renkontis nin, la Esperanto-klubanojn, por la unua fojo. Li bone parolas la svedan – kaj ankaŭ multajn aliajn lingvojn. Li loĝas en la sama domo, kie troviĝas nia Esperanto-biblioteko en Stannum.

Nun Bo alvenis (en la fono en la bildo en la sekva paĝo). Sabate li ofte estas okupata, sed la 26a estis ja vendredo. Bone revidi lin.

Nur du personoj portis siajn esperanto-ĉemizoj, inter ili mi.

Post la kunveno en la Lingvokafejo ni faris rondveturon per la ŝipeto Älvsnabben, kiu trafikas la sudajn kaj nordajn partojn de la haveno en rivero Göta Älv.

Nuntempen ne plu estas ŝipfaradejoj aŭ ŝipriparejoj kiel en malnovaj tempoj. Iam Gotenburgo havis la plej gravan havenon en Nordio.

Oni konstruis la ŝipon Götheborg, kiun ni vidis ĉe Eriksberg, per la samaj malnovaj metodoj per kiuj la originala 18-centjara ŝipo Götheborg estis farita. Ĝi iris tien – reen al Ĉinio por aĉeti porcelanon, teon kaj silkon.

Jan Hellström (en hela ĉemizo) estas bona ĉiĉerono. Li ne nur rakontis la historion pri konstruaĵoj, grupoj kaj ŝipoj, li ankaŭ – kiel birdobservanto – sciigis nin pri la marbirdoj.

Pro malvarmumo kelkaj personoj ne povis partopreni, inter ili nia prezidanto, Ingegerd.

Tamen ni estis entute ok personoj. Espereble nia informo pri la Esperanto-placo kaj la Esperantotago estis interesa por la vizitantoj de Språkcaféet.

Hejmenirante Alem demandis: ***Kial vi ne parolis Esperanton? Mi atentege aŭskultis por aŭdi kiel sonas Esperanto.***

Jes, kial ni ne parolis Esperanton??? Mia respondo: ĉiuj ja bone parolis la svedan, kaj ni ja ne lernas Esperanton por interparoli kun svedoj.

Estas planite, ke meze de aŭgusto venos Espoir Kasati el DR Kongo, kaj tiam ĉiuj devas paroli Esperanton, ĉu ne? Inter la ses lingvoj, kiujn Espoir parolas estas Esperanto. Li ja kelkfoje antaŭe sendis artikolojn al Ora Ĵurnalo.

/Siv

La kolektanto de memor(aĵ)oj

de Lenke Szász

Hungara verkistino, Éva Janikovsky, skribis, ke la homoj dividiĝas en du kategorioj: konservantoj kaj forĵetantoj. Kion tio signifas?

Iuj forĵetas ĉion, kio ne plu estas bezonata, kio ne estas utila. Ekzemple malplenan skatolon de ĉokolado, salutkartojn ricevitajn okaze de festotagoj, nuntempe eĉ librojn. Ja nuntempe neniu legadas, libroj fariĝis senvaloraj.

Ĉu eblas racie klarigi, kial iuj forĵetas kaj aliaj konservas?

Fojfoje oni montras en televido strangulojn, ĉefe maljunulojn, kies loĝejo estas plenplena de veraj fatrasoj. Eble tiuj homoj dum la juneco estis malriĉaj, verŝajne ili estis edukitaj por nenion forĵeti, kio estus iam utiligebla aŭ io difekta sed riparebla. Kial kondamni ilin? Ni povus nur konsili: Sekvu la mezan vojon, ja ne ĉio estas konservinda. Ne plenigu malgrandan loĝejon per fatrasoj.

Mi konfesas, ke tiuj strangaj konservemuloj estas por mi pli simpatiaj ol la raciaj forĵetemuloj. Ĉu tiuj raciaj homoj ne havas memoraĵojn, karajn memorojn? Ĉu ili konservis ĉion en menso, objektoj neutilaj signifas nenion por ili?

Foje mi revenis hejmen el promenado kun eta bukedo de kampaj floroj. Ekvidis min najbarino kaj demandis: – Por kio ili utilas?

– Por nenio. Ili estas belaj – mi respondis.

Ŝi pensis, ke temas pri kuracherboj. Jen signo, ke ŝi apartenas al la forĵetemuloj.

Sed nun mi volas skribi pri konkreta persono, kiun mi konis. Post ŝia forpaso la heredintoj devis forĵeti amason da fatrasoj, kiujn ŝi konservis dum ŝia tuta longa vivo: bela

skatolo de ĉokolado, kia estis rara en la postmilitaj jaroj, kiam ŝi estis knabineto. La bildo sur la skatolo montris vintran arbaron, en kiu cervo trinkas el ne tute glaciiginta rivereto. Vere konservinda, eĉ se estas senutila. Estis malnovaj skribiloj, kiajn neniu uzas nuntempe kaj multaj fotografaĵoj, iuj pli ol centjaraj. Ili estis hereditaj de ŝiaj gepatroj, kaj ŝi mem ne sciis, kiuj estas sur la malnovaj fotoj. Sed ne forĵetis ilin. Mi ne parolu pri centjaraj lernejoj kun la notoj de ŝia patrino, kun la subskribo de ŝia instruisto. Ŝi konservis multajn boteletojn en kiuj iam estis malmultekostaj parfumoj, germane "Kölnische Wasser".

En la rubujo mi ekvidis malnovan kajeron. Pro scivolemo mi elprenis ĝin. Kaj por mi ĝi estis vera trezoro: tagĵurnalo de knabino dekdujara skribita antaŭ okdek jaroj! Mi supozas, ke la heredintaj posteuloj ne rigardis atente, kio estas tiu kajero. Mi supozas, ke ili ne estus forĵetintaj la kajeron, se ili sciis.

Travivaĵoj de vilaĝa knabino, por kiu estis granda evento la jara foiro okazinta en la vilaĝo. Ŝi mencias, kiel belaj pentraĵoj estis

pendigitaj por vendado sur la lignotabula palisaro. Kiam ŝi entuziasme parolis pri ili al la patrino kun espereto, ke ŝi aĉetos tian pentraĵon, la patrino diris, ke ili estas kiĉoj. La knabino komprenis, ke ne decas laŭdi ilin, sed kaŝe ili plu plaĉis al ŝi. Kaj kia ĝojo estis la ekskurso al la arbaro, kien la lernejarulo iris perpiede en ĉiu jaro. Kiel ili timis, ke estos pluvema vetero, kaj la ekskurso ne okazos.

Kia ĝojo estis, se ŝi trovis sub la kristnaska arbo bele ilustritan fabellibron! Kia ĝojo estis ekvidi surstrate, post la lernejaruloj la junan instruiston de sporto, al kiu estis enamiĝintaj ĉiuj knabinoj. Kiel belajn blujajn okulojn li havis kaj blondan hararon, kiel afabla kaj ŝercema li estis. Belaj travivaĵoj de konservemulino. Kvazaŭ ŝi estus konservinta dolĉajn konfitaĵojn por la vintro.

Ŝpari aŭ forĵeti? – Spara eller slänga?

El Kalejdoskopo 2013 /Siv

Ŝpari, ŝpari fine estos peze
La objektoj posedas vin
Sed kiu povas forĵeti
memoraĵojn,
donacojn,
kartojn de florbukedoj,
kristnaskajn –
kaj novjarajn kartojn....
Imagu, se la doninto demandus
pri io?

Spara, spara det blir tungt till sist
Tingen äger dig.
Men vem kan slänga
minnessaker
gåvor
kort från blombuketter
jul-
och nyårskort ...
Tänk om givaren skulle fråga
efter något!

Lilioj kaj aliaj floroj de Raita Pyhälä

Jen bildoj, senditaj de Raita Pyhälä.

Ŝi skribas: En mia ĝardeno en la insulo Sarfsalö, vilaĝo Horslök. La ĝardeno de la domo pri kiu mi iam verkis rakonton.

Somero en la nordiaj landoj tre valoras, ĉar ĝi estas sufiĉe mallonga, sed intensa. Kiam vintro venas ni povas ĝui la somerajn bildojn kaj fari planojn por la venonta somero.

/Siv

Floroj kiel simboloj por politikaj partioj en Svedio

Hepatiko – la Svedia Demokrata Partio (la plej dekstra partio).

Leontodo – la Media Partio.

Dianto – la Maldekstruloj.

KD – la Kristdemokratoj nun ne havas floron, sed antaŭe troviĝis la **blanka anemono** lige al KD.

Ruĝa rozo – la Socialdemokratoj, la sama simbolo troviĝas en aliaj eŭropaj landoj.

La Liberaloj nun nur havas la literon L. Antaŭe la *cejano* estis ilia simbolo.

Kvarfolio – La Centra Partio.

La Moderata Partio (dekstruloj) ne elektis floron.

/Siv

Pliaj rakontoj lige al Visingsö

Mi hazarde trovis Informon pri unu el la pramoj – Gränna–Visingsö, kaj mi ne povis ne skribi pri Ebba Brahe – unue la pramo, poste la virino, kiu donis la nomon al la pramo. /Siv

M/S Ebba Brahe estas aŭtopramo. Ĝi estis liverita la 17an de marto 1990 al la municipo de Jönköping, kaj kuras inter Gränna kaj Visingsö en Svedio.

En julio 2010 kaj en julio 2021, la pramo koliziis kun la moleo de Gränna kaj kun la haveno respektive. Laŭ raporto de la Sveda transporta buroo, kontribuanta faktoro al la akcidento en 2021 estis ke la ŝipestro endormiĝis.

El Vikipedio – teksto kun permesilo CC-BY-SA

M/S Ebba Brahe är en bilfärja. Den levererades 17 mars 1990 till Jönköpings kommun, och går i trafik mellan Gränna och Visingsö i Sverige.

I juli 2010 och i juli 2021 körde färjan in i Gränna pir, respektive hamn. Enligt en rapport från Transportstyrelsen var en bidragande orsak till olyckan 2021 att befälhavaren hade somnat.

Wikipedia – text med CC-BY-SA-licens

"EBBA BRAHE" i Gränna 2013-05-28
© SHIPSPOTTING.COM

Foto: Jeppe Hägelbäck ©
Image Copyright © J Hägelbäck

Pri Ebba Brahe mem

”En ĉi tiu tempo, virinoj ne rajtis administri siajn financojn mem. Virinoj estis konsiderataj nematuraj. Ne, nur kiam ili iĝis vidvinoj ili havis la leĝan rajton sendepende administri sian posedaĵon. ... Iam la aŭtoritatoj kaptis Ebba Brahe farantan pli ol ŝi havis permeson fari. En letero ŝi skribas: ”Se mi estos kondamnita al monpuno, mi pagos, sed tiam mi faros tiom da fero kiom mi volas.”

La supra eltiraĵo venas el la teksto pri la heredantino Ebba Brahe en ”Järnladies – Från arvtagerskan till kolarhustrun” – la libro kie virinoj el la historio de Bergslagen ekpaŝas antaŭen kaj fariĝas ĉefroluloj en siaj propraj rakontoj. Temas pri vidvinoj, uzinestrinoj, domservistinoj, melkistinoj, edzinoj de karbolaboristoj, verkistoj, artistoj kaj kelkaj pliaj.

Eldonita de Ekomuseum Bergslagen, vendita per, interalie, Adlibris kaj Bokus.com.

La ĝardeno pavilono de Ebba Brahe, nun bele renovigita, vi povas sola viziti tage nokte, la tutan jaron.

Om Ebba Brahe själv

”På den här tiden fick inte kvinnor sköta sin ekonomi själva. Kvinnor betraktades som omyndiga. Inte förrän de blev änkor fick de laglig rätt att självständigt ta hand om sin egendom. ... Vid något tillfälle kom myndigheterna på Ebba Brahe med att tillverka mer än hon hade tillstånd till. I ett brev skriver hon: ”Bli jag dömd till böter, så betalar jag, men sedan gör jag så mycket järn jag vill”.

Utdraget ovan kommer ur texten om arvtagerskan Ebba Brahe i ”Järnladies – Från arvtagerskan till kolarhustrun” – boken där kvinnor från Bergslagens historia får kliva fram och bli huvudpersoner i egna berättelser. Det handlar om änkor, brukspatronessor, husjungfrur, mjölkerskor, kolarhustrur, författare, konstnärer och några till.

Utgiven av Ekomuseum Bergslagen, säljs via bland annat Adlibris och Bokus.com.

Ebba Brahes lusthus, nu fint renoverat, kan du besöka dygnet runt, året om på egen hand.

Glada – Milvo

de Renate Säfström

På ängen kör bonden med sin traktor
slår gräset med slättermaskin.
Gladan cirklar ovanför,
dyker plötsligt och slår till.

Herbeje la bienulo veturigas sian traktoron
falĉas la herbon per falĉomaŝino.
La milvo rondiras supre
subite plonĝas kaj atakas.

Ŝerco

Josef Kříž, Ing.

Viro iranta preter la viandobutiko survoje el sia laboro vizitis ĝin tre baldaŭ antaŭ ol ĝi fermiĝis kaj decidis aĉeti kokidon.

Vendisto havis nur lastan kokidon de hodiaŭa oferto – do, li deprenis ĝin el fridujo, metinte ĝin sur pesilon, diris: "Unu kilogramo kaj 100 gramoj!" ...

La aĉetanto tri sekundojn hezitis kaj tuj demandis: "Pardonu sinjoro, mi petus iom pli grandan kokidon, ĉu eblas?"

La vendisto prenis la kokidon desur la pesilon, redonis ĝin en la fridujon. Starante dorsflanke al la aĉetanto, li lerte denove kaptis la saman kokidon (li ja havis neniun alian), denove metis ĝin sur la pesilon,

kuŝante al ĝi dum sekundo la manon, dirante:
"Unu kilogramo, 900 gramoj!".

La aĉetanto kontente jesis kaj dankeme esprimis: "Sinjoro, mi tre dankas vin pro via afableco. Mi fine decidis aĉeti ambaŭ kokidojn!".

Tatjana AUDERSKAJA

naskiĝis en Odeso, Ukrainio, estas ukraina verkisto, poeto kaj esperantisto. Ekde 2019, ŝi estas ano de la Akademio de Esperanto.

Kiam mi trovis, ke Tatjana Auderskaja tradukis poemon de la sveda Elsa Beskow, mi ne povis ne preni tiun poemon.

Dankon Tatjana kaj ĝuu vi legantoj!

Ne gravas ke ankoraŭ estas somero – ne aŭtuno. /Siv

El la taglibro de Tatjana Auderskaja: Elza Beskow. Traduko de T. Auderskaja

Mirinda aŭtuno

Oktobro, vi belegas
En ruĝe-flava vest'.
Koloroj viaj regas
Aŭtune kun majest'.
Jen flamas la acero
Per ruĝa foliar',
Sed restas efemero
Festen' aŭtuna, ĉar
Ne longas belvetero.
Ho ve, la tuta or'

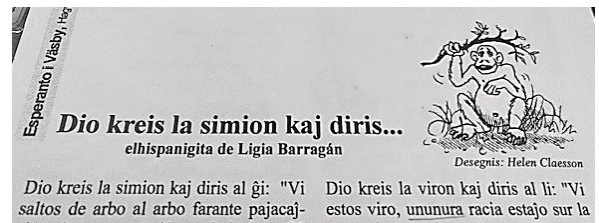
Forfalos al la tero
Kaj ĝemos mia kor'.
Ne hastu, tempo kruda,
Alveni kun malvarm',
Kun la branĉaro nuda
Kaj pluva-neĝa svarm'.
Vi falu lantaj, lantaj
Oraĵoj de la alt':
Timigas min la gantoj
Kaj vintra lana palt'.

13 oktobro 2023

Ĉu vi memoras la revuon La Hirundo kies redaktoro estis Kajsa Hansen, Upplands Väsby?

Ŝi krom-nomis la revuon *Sendependa Flugilo*. Kajsa nun ne vivas, sed ni, kiuj konis ŝin, rigardis ŝin freŝa vento kun multe da energio. Bertil Nilsson, Stokholmo, en ĉi tiu numero, **marto 2002**, skribis artikolon pri esperanto kaj demokratio: La konkludo: "**Oni ne**

subpremu iun parton de sia vivkoncepto politika, kultura, religia ktp. Sed oni alkonstruu novan nivelon, novan etaĝon en sia personeco, kie la respekto al alies vivkonceptoj estu la supra prioritata valoro."

Helen Claesson desegnis.

Mi elektas la jenan rakonton: Dio kreis la simion kaj diris...

Elhispanigita de Ligia Barragán.

Dio kreis la simion kaj diris al ĝi...

"Vi saltos de arbo al arbo farante pajacaĵojn; vi estos amuziĝema kaj vivos 20 jarojn. Vi estos simio!"

La simio respondis: "Sinjoro, vivi 20 jarojn estas tro. Donu al mi nur 10 jarojn". Dio donis 10 jarojn al la simio.

Dio kreis la hundon kaj diris al ĝi: "Vi gardos la homajn domojn kaj vi estos la plej bona amiko de la homo. Vi manĝos ostojn; vi vivos 20 jarojn; vi estos hundo!"

La hundo respondis: "Sinjoro, vivi 20 jarojn estas tro, donu al mi apenaŭ 10 jarojn." Dio donis al la hundo 10 jarojn.

Dio kreis la azenon, kaj diris al ĝi: "Vi estos azeno, vi laboros senlace de la sunleviĝo al la sunmalleviĝo; vi portos pakaĵojn sur la lumbo; vi manĝos paŝtaĵon; vi ne estos saĝa, kaj vivos 30 jarojn".

La azeno respondis: "Mi estos azeno, sed vivi 30 jarojn estas tro. Donu al mi nur 10 jarojn!" Dio donis al ĝi 10 jarojn da vivo.

Dio kreis la viron kaj diris al li: "Vi estos viro, ununura racia estaĵo sur la tero; vi uzos vian saĝecon por superregi la bestojn kaj la naturon. Vi superregos la mondon kaj vivos 30 jarojn."

La viro respondis: "Efektive, mi estos viro, sed vivi 30 jarojn estas mallonga tempo. Sinjoro, donu al mi la 20 jarojn, pri kiuj rezignis la azeno, plie, la 10 jarojn, kiujn ne volis la hundo kaj ankaŭ la 10 jarojn, kiuj trois al la simio." Tion Dio faris.

Konsekvence, la viro vivas 30 jarojn kiel viro, poste li edziĝas kaj vivas 20 jarojn kiel azeno, laborante kaj portante pezajn aĵojn sur la ŝultroj.

Poste li emeritiĝas kaj vivas 10 jarojn kiel hundo, gardante la domojn.

Fine li maljuniĝas kaj vivas 10 jarojn kiel simio, saltante de fil-domo al fil-domo, kaj farante komikaĵojn por amuzi la genepojn.

El Andaj Ondoj, Kolombia ret-revuo. /Siv

Pri la sankta Brigito laŭ jardatoj

En la jaro 1303 Birgitta Birgersdotter naskiĝis en provinco Uplando (Uppland). La patro Birger Persson estis provinca juĝisto kaj unu el la plej eminentaj en la sveda regno. La patrino Ingeborg Bengtsdotter apartenis al la dinastio de Folkunga.

Kelkaj fruaj vizioj pri kaj de Birgitta (Brigito):

La patrino Ingeborg iam estis savita el averio de ŝipo. Poste ŝi havis sonĝon, kie iu en brilantaj vestaĵoj diris, ke ŝi estis savita pro la

infano, kiun ŝi portas en la sino. En la sama nokto pastro en la najbareco havis vizion, kie la Virgulino diras: Birger Persson ricevis filinon, kies voĉo estos aŭdita ĉirkaŭ la mondo.

Jam infanaĝe Birgitta mem ricevas viziojn. En sia sesa jaraĝo ŝi vekiĝas meze de la nokto kaj vidas en la ĉambro altaron, sur kiu sidis virino kun multvalora krono en la manoj. Ŝi demandas ĉu Birgitta volas havi la kronon kaj Birgitta kapjesis. Ŝi povis senti la tuŝon de la krono sur sia kapo.

Kelkajn jarojn poste ŝi vidas en sonĝo la krucumitan Jesuon kaj aŭdas lin diri: Ĉi tiel mi estas turmenita. Birgitta tiam demandas: Kiu faris tion ĉi al vi?, kaj ricevas la respondon: Tiuj, kiuj malestimas min kaj ne zorgas pri mia amo.

En 1314 la patrino de Birgitta mortas. Birgitta estas prizorgata de sia patrinflanka onklino Katarina Bengtsdotter. Iun tagon la onklino vidas nekonatan virinon sidi apud Birgitta, kiam Birgitta provis lerni la malfacilan arton kudri per silkaj kaj oraj fadenoj. Ŝi poste demandis al Birgitta: Kiu estis la virino?, sed Birgitta respondis ke ŝi vidis neniun virinon. Kaj kiam la onklino vidis kion Birgitta kudris,

ŝi vidas ke ĝi estas tre bone farita, kaj komprenis ke Birgitta ricevis dian helpon.

Temopentraĵo pri Blanche de Namur.

1316 Birgitta edziniĝas al Ulf Gudmarsson en Ulvåsa. La paro havos ok infanojn: Märta, Karl, Birger, Katarina, Bengt, Gudmar, Ingeborg kaj Cecilia.

1335 Reĝo Magnus Eriksson edziĝas al Blanka (Blanche) de Numur. Birgitta fariĝas la korteganino de Blanka. La edzo de Birgitta, Ulf Gudmarsson fariĝas ano de la regna konsilio.

1339 Birgitta kaj Ulf pilgrimas al la katedralo Nidaros (en Trondheim, Norvegio).

Alvastra.

Inter 1341 kaj 1342 Birgitta kaj Ulf pilgrimas al Santiago de Compostela, Hispanio. Dum la vojaĝo hejmen Ulf malsaniĝas.

1342 Birgitta kaj Ulf ekloĝas en domo apud la monaĥejo de Alvastra, sude de Vadstena, Svedio.

1344 aŭ 1346 Ulf Gudmarsson mortas en la monaĥejo de Alvastra. Lian tombŝtonon oni ankoraŭ povas vidi tie.

1345 Birgitta havas vizion ke ŝi estos la novedzino de Jesuo kaj ke ŝi estos lia parolilo. Birgitta ankaŭ ricevas la dian alvokiĝon fondi novan monaĥinejon.

1346 Reĝo Magnus Eriksson kaj reĝino Blanka testamente transdonas la reĝan bienon en Vadstena por esti reĝa tombopreĝejo, kiu poste fariĝis la monaĥinejo de Birgitta.

1347 Birgitta skribas leterojn al la reĝoj de Anglio kaj Francio, provante vane peri pacon inter tiuj nacioj. Temis pri la centjara milito inter Anglio kaj Francio. Ŝi ankaŭ skribas al la papo en Avinjono (Avignon) instigante lin reveni al Romo.

1349 Birgitta vojaĝas al Romo kune kun, inter aliaj, sia konfespato Petrus de Alvastra. La konfespato Petrus de Skänninge alvenas poste. Tria konfespato estos Alfonso Pecha de Vadaterra. Tiuj konfespatoj surpaperigas la multajn revelaciojn de Birgitta kaj tradukas ilin en la latinan. En 1350 ŝia filino Katarina alvenas.

1354 Birgitta transloĝiĝas al la domo ĉe Piazza Farnese, kie la nunaj Brigitinoj loĝas. Ĉi tie ŝi loĝos ĝis sia morto.

1368 La papo Urban V renkontas la imperiestron Karolo IV en Romo – jen plenumiĝas la profetaĵo de Birgitta, ke tio ĉi okazos. Birgitta ricevas aŭdiencon ĉe la papo.

1370 La papo aprobas la kongregacian regulon de Birgitta, nomita la Kongregacio de la Plejsankta Savanto (Ordo Sanctissimi Salvatoris).

1372 Birgitta pilgrimas al la Sankta lando. Vizitante Bet-Leĥemon (Betlehem) ŝi ricevas la revelacion pri la naskiĝo de Jesuo. Tiu revelacio poste inspiras la artistojn pentri la naskiĝon ĝuste tiel, kiel Birgitta priskribis ĝin, kun Maria genu-fleksante.

1373 Birgitta revenas al Romo en la printempo. En julio ŝi skribas lastan leteron al la papo en Avinjono kaj petas lin reveni al Romo. Ŝi mortas en 23 julio en la domo ĉe Piazza Farnese. Ŝia relikvo estas transportita al Svedio fare de ŝiaj gefiloj Katarina kaj Birger.

1376 Kolekto de notitaj mirakloj de Birgitta estas aprobita.

La monaĥinejo.

1377 La papo Gregorius XI translokigas la Sanktan seĝon el Avinjono al Romo.

1379 La kongregacia regulo de Birgitta estas ratifita. La kanonizata proceso komenciĝas.

1384 La monaĥinejo en Vadstena estas inaŭgurita. La filino Katarina fariĝas ĝia unua abatino.

1391, 7 oktobro, Birgitta estas proklamita sanktulino.

1396 Birgitta estas proklamita sankta patronino de Svedio. (Sankta patrono estis sankta Erik.)

1430 La monaĥina preĝejo en Vadstena estas konsekrita. La monaĥinejo havas lokon por 60 monaĥinoj kaj la apartenanta monaĥejo por 25 monaĥoj.

1492 La kompleta latina eldono de la revelacioj de Birgitta estas eldonita. Proksimume 700 revelacioj estas notitaj.

1527 La Reformacio komenciĝas en Svedio. La fermo de la monaĥejoj komenciĝas, la brigitina monaĥinejo kiel la lasta.

1595 La dek restantaj fratinoj estas devigitaj forlasi Vadstena. Kelkaj el ili iras la Pollando, kie la lasta el ili mortas en 1638.

1906 Elisabeth Hesselblad ricevas permeson de la papo porti la vestaĵojn de la brigitina kongregacio kaj en 1929 ŝi transloĝiĝas al la domo ĉe Piazza Farnese.

1935 La brigitinoj revenas al Vadstena.

1942 La papo Pius XII deklaras la brigitinan kongregacion de Hesselblad kiel la restarigitan Kongregacion de la Plejsankta Savanto.

1963 La domo en Vadstena transiras al la mezepoka branĉo de la kongregacio, nun sub

la brigitina monaĥinejo en Uden, Nederlando. En 1991 la brigitina monaĥinejo en Vadstena estas proklamita memstara abatina monaĥinejo.

1999 Birgitta estas proklamita de la papo Johannes Paulus II kiel sankta patronino de Eŭropo, kune kun Edith Stein kaj Katarina de Siena.

2000 Elisabeth Hesselblad estas proklamita beata kaj ŝi estas en 2016 proklamita sanktulino.

Esperantokurs för nybörjare planeras till hösten i Göteborg

Vi träffas varannan lördag kl 10–12 i Vuxenskolans lokaler på Redbergsskolan med start 24 augusti. Kursmaterial: *Esperanto por gimnazianoj – EPoGo*, och *Introduktion till Esperanto* av Bertil Nilsson.

Vi tränar att tala esperanto redan från början.

Välkommen att kontakta mig!

/Siv – siv.burell@gmail.com – 070-721 34 79

Lite kuriosa om skolan:

År 1879–81 uppfördes Redbergsskolan på adressen Örngatan 6 i kvarteret Gasellen i Olskroken intill Redbergsparken.

Redbergsskolan var i bruk fram till 1970 och nya hyresgäster blev Studieförbundet Vuxenskolan. 1974 beslutade kommunen att byggnaden skulle rivas. Det slutade med att Studieförbundet mobiliserade sig och ockuperade skolan under en tid, samtidigt som de fick hjälp av Redbergsborna. Slutligen drogs beslutet tillbaka, kommunen bytte fot och bestämde att det fanns kulturhistoriska värden i huset som borde skyddas och bevaras. Sedan dess är Studieförbundet Vuxenskolan hyresgäster på Redbergsskolan. Den gamla gymnastiksalen rymmer numera Redbergsteatern som lockar många göteborgare med kulturaktiviteter och föreläsningar.

Skolan är gammal, men hiss finns. Göteborgs Esperantoförening har under många år lånat lokaler mot att vi rapporterar närvaron, så att Vuxenskolan får statliga pengar. Kurserna (tre

nivåer) är gratis, men för kursmaterial tar vi ut en kostnad.

Göteborgs Esperantoförening
www.esperanto-gbg.org

Kursoj ktp en Greziljono, Francio

2024-aŭg-09/16	14-a Festa Semajno por infanoj kaj familioj kun Alex Humet, Larisa Osadčuk, Alain Delmotte
2024-aŭg-10/16	3-a SOMERAS kun Danka Ley, Ankica Jagnjić, Jean-Luc Kristos
2024-aŭg-17/23	Naskiĝtagdatrevenfestoj de e-istoj
2024-sep/okt	Tagoj de laboremaj volontuloj
2024-okt-21/28	Ĥora (korusa) renkonto kun Bernard Bigonnet
2024-okt-21/30	13a AŬTUNAS, la Esperanto-ferioj, kursoj kun Renée Triolle ... kaj AMO-seminario

Berto Ŝuman informas. Vi povas mem kontakti lin por estontece havi pli fruajn informojn ol tiajn, kiujn Ora Ĵurnalo povas doni al vi! / Siv

Vidu informojn en
<https://gresillon.org> > **AGENDO**

Kulturdomo de Esperanto – Kastelo Greziljono
St. Martin d'Arcé, 49150 BAUGÉ-EN-ANJOU, France

BET-59: La unua informilo pri BET 2025

Litova Esperanto-Asocio, universitato *Vytautas La Granda en Kaŭno kaj Monda centro de litovoj* invitas partopreni en la tradiciaj 59aj Baltiaj Esperanto-Tagoj (BET-59). BET okazas ekde 1959 ĉiujare laŭvice en Latvio, Estonio kaj Litovio.

Datoj: de la 5a ĝis la 13a de julio 2025. Oni povos veni jam la 4an de julio.

Celoj kaj taskoj: studi problemojn de la Esperanto-movado, elstarigi ĝiajn ĉefajn taskojn, interŝanĝi sperton pri esperantista agado, perfektigi en Esperanto, enhavoriĉe pasigi la tempon.

Loko: BET-59 okazos en Kaŭno (litove: Kaunas), meze de Litovio, 100 km okcidente de Vilno, la ĉefurbo de Litovio.

Legu plu en retejo: <https://sezonoj.ru/2024/07/bet-146/>

